

Jules Vernes eventyrlige reiseromaner kommer

Reiser med

Jules Verne har tatt oss med til månen, jordens indre og havets dyp i over 150 år. Nye oversettelser viser hvor viktig forfatteren har vært for ettertidens diktere.

BØKER

Av Mari Brenna Vollan

«De er drømmeens mann». Det skal polfarer Fridtjof Nansen ha sagt i en hyllest til forfatter Jules Verne i 1897, og mange vil si seg enig.

Lite har trigget fantasien hos leserne som Jules Vernes reiseromaner, enten de foregår i luftballong, ubåt eller månerakett. Men til tross for at han er verdens nest mest oversatte forfatter, har vi knapt lest ham på norsk.

I Norge har Jules Verne-utgivelsene nesten utelukkende vært sterkt forkortede utgaver,

som er tilrettelagt for barn og ungdom.

Nå vil Vidarforlaget utgi samtlige 54 titler i serien «Ekstraordinære reiser» med komplette oversettelser og originalillustrasjoner.

Disse vil gi oss et nytt syn på forfatteren, mener Jules Verne-kjenner Per Johan Moe, som skriver etterord til de nye utgivelsene. Så langt har tre titler kommet ut, og klassikeren «En verdensomseiling under havet» (1869) er siste bok ut i år.

– Jeg håper at bildet av guttebokforfatteren Jules Verne vil erstattes av bildet av en stor dikter. I originalbøkene går han mer i dybden. De inneholder flere skildringer og ganske drøye naturvitenskapelige utlegninger, sier høyskolelektoren ved Høgskolen i Buskerud og Vestfold.

Men det viktigste er at fortellerstilen og Vernes dramaturgiske grep trer tydeligere fram, mener Moe.

– Han er en drivende god forteller. Det er ikke spektakulært at «En verdensomseiling under havet» foregår i en

FAKTA

Jules Gabriel Verne:

- Fransk forfatter (1828-1905).
- Best kjent for sine reiseromaner, som ble utgitt i serien «Ekstraordinære reiser».
- Verdens nest mest oversatte forfatter etter Agatha Christie.
- «En verdensomseiling under havet» (1869), «Jorden rundt på 80 dager» (1873) og «Reisen til jordens indre» (1864) er blant de viktigste verkene.
- Vidarforlaget har planer om å utgi samtlige 54 titler i «Ekstraordinære reiser»-serien i komplette utgaver på norsk.
- Så langt har «Mathias Sandorf» (1885), «Kaptein Grants barn» (1868), «Kaptein Hatteras» (1867) og «En verdensomseiling under havet» kommet ut.

undervannsbåt; det er fortellingen og persongalleriet som huskes. Verne har hatt en uomtvistelig påvirkning på seinere forfattere.

Inspirert av kaptein Nemo

Den franske forfatteren var skoledannende innen flere sjangere. Med «Reisen til jordens indre» (1864) var han en av de første som skrev om tidsreiser – ett av flere bidrag til science fiction-sjangeren.

«Jorden rundt på 80 dager» (1873), der vi følger Phileas Fogs kamp mot klokka, var banebrytende for thrilleren. Forfattere som Ian Fleming og

NORDPOLEN: Jules Verne skildrer en ekspedisjon til Nordpolen i «Kaptein Hatteras» fra 1867.

TIL SJØS: Gåtefulle kaptein Nemo fra «En verdensomseiling under havet» er en av Jules Vernes mest kjente karakterer.

vet» preges av lange passasjer om dyreliv under havet, mekanikk om bord på ubåten og geografi, som ofte har blitt kuttet i tidligere utgaver.

Illustrasjonene er detaljerte og framstiller blant annet flygefisk og sjøløver med sine latinske navn. Et viktig mål for forfatteren, og hans forlegger, var å spre kunnskap gjennom litteraturen. Moe mener at der Alexandre Dumas dramatiserte historie gjennom sine romaner, som «De tre musketerer», gjorde Jules Verne det samme for geografi.

– Han hadde nok en plan om å dekke hele globusen. Bøkene veksler sjangermessig mellom godt registrerte romanfortellinger og etterrettelig sakprosa, sier han.

Verne tok også leserne med til steder som ennå var uoppdaget. Den andre boka i «Ekstraordinære reiser»-serien, «Kaptein Hatteras» (1867), handler om en eventyrlig ekspedisjon til Nordpolen. Den har aldri før vært oversatt til norsk.

– Her fantaserer han om Nordishavet lenge før noen hadde vært der. Det var med denne boka at Vernes visjon ble tydelig og forlaget så at de skulle lage en bokserie. Her skriver han om reise til det ukjente og det å være isolert fra omverdenen, to ho-

vedtemaer som gjentar seg i flere av bøkene.

Opptatt av illustrasjoner

I de nye utgivelsene har illustrasjonene fått en sentral plass. Alle originaltegningene er med, og det er hundrevis i hver bok. For Verne var disse en viktig del av verkene.

– Bøkene skulle kommunisere på flere plan. Verne presiserte overfor forlaget hvor bildedekunstnere kunne finne informasjonen de trengte for å lage bildene, forteller han.

I flere av bøkene ble det også tegnet inn kart, slik at leserne kunne følge reisen. Forfatteren leste seg opp på blant annet fysikk, biologi og sjøfart for at bøkene skulle være mest mulig korrekte. Etersom Verne skrev om ting som måneferd og teknologi som ennå ikke var oppfunnet, henger myten om ham som en fremtidsprofet fortsatt igjen. Men dette er overdrevet, mener Moe. Det meste han skrev om var allerede realiserbart, og mye var fullt mulig å anta ut fra datidas teknologi.

Ideen om Verne som en framtidsoptimistisk forfatter er også feil, ifølge Moe.

– De seinere bøkene er ganske dystopiske. Det er tydelig at han så at tekniske nyvinninger ikke nødvendigvis ville være til det beste for mennesket i fremtiden.

mari.vollan@klassekampen.no

«Han er en drivende god forteller. Det er ikke spektakulært at «En verdensomseiling under havet» foregår i en undervannsbåt; det er fortellingen og persongalleriet som huskes»

PER JOHAN MOE

WWW.COSMOPOLITE.NO
Cosmopolite
VOGTSGT 54, TORSHOV, SORIA MORIA

THE ORGAN CLUB
SPIRIT IN THE DARK
DAVID WALLUMRØD
AUDUN ERLIEN
ANDERS ENGEN

SPECIAL GUESTS
JARLE BERNHOFT
TORUN ERIKSEN

ONSDAG 15. APR
KL20:00 KR 200/100+AVG

STANLEY CLARKE BAND

TOR 16. APR
KL20:00 KR 400/350+AVG

STACEY KENT

FRE 17. APR
KL20:00 KR 300/250+AVG

DAVE WECKL ACOUSTIC BAND
GARY MEEK
MAKOTO OZONE
TOM KENNEDY
DAVE WECKL

FRE 24. APR
KL20:00 KR 320/270+AVG

BALOJI

LØR 25. APR
KL21:00 KR 250/200+AVG

TINARIWEN
SISTE ALBUM "EMAAR"

FRE 22. MAI
KL23:00 KR 320/270+AVG

billettservice.no
tlf. 815 33 133